

ERDÉSZETI LAPOK

LXXIX.
ÉVF.
 AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E
10.
FÜZET.
 KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Alkotmány-u. 6 sz. II. em. (Távb.: 123-722.)

 Közleményeink egészben vagy részben való átvétele csak a forrás
megnevezése mellett történhetik.

Mennyi erdőt kaptunk Északerdély visszacsatolásával?

Írták: Virágh Béla és Birek Oszkár.

Ujra átléptük a trianoni határt. Miénk Erdély északi része és vele együtt az a sok természeti kincs és adottság, amelyeknek akár számokban, akár helyzetekben kifejezett értékét ma még csak becsülni tudjuk.

Bennünket elsősorban foglalkozásunk tárgya, az erdő érdek. Sajnos, egyelőre kevés pontos adatunk van róla. Az ujságok hasábjain megjelent ismertetések egymástól nagyon eltérő képet festenek és így csak növelik a bizonytalanságot.

Közleményünk sem lesz hibátlan, de mellőzi a „légből kapott” számokat. Alapul *Bedő Albert* statisztikai munkáját vetjük,¹ amely községenkint és fanemenkint mutatja ki az erdőterületeket. Fel kell tételeznünk, hogy a mű kiadása óta, tehát több mint negyven év alatt, erdőségeink mind területileg, mind a fa-nemek megoszlása tekintetében nagyobb változáson mentek keresztül Erdélyben is. Ujabb hasonló munka azonban nincs.

Az új határ végleges rendezésével az erdőterület is némileg változni fog, de ez, véleményünk szerint, nem okoz majd nagyobb eltéréseket. Azoknak a községeknek az erdőterületét, amelyek az új határon kívül esnek, nem vettük számításba, ennyire aprólékos munka, megfelelő térkép hiányában, lehetetlen és azonfelül a mi

¹ „A Magyar Állam erdőségeinek gazdasági és kereskedelmi leírása.” 1896.

határmenti községeinkre való tekintettel feltételezhetjük, hogy ez a hiba meglehetősen kiegyenlítődik.

Lényegesen nagyobbak kell feltételeznünk azokat a változásokat, amelyeket a 20 éves idegen uralom gazdasági intézkedései — így elsősorban a sokat emlegetett román földreform — okoztak, mégpedig kivétel nélkül kedvezőtlen hatással az erdők állományában.

Az ennek során végrehajtott erdőfelosztásokról, tarolásokról, legelővé, sőt szántóvá (!) való átalakításokról és szomorú következményeiről már befutottak ugyan az első tájékoztató és, sajnos, nagyon leújtó jelentések,² de ezeknek a hátrányos változásoknak *eddig* még csak a mértékét sem lehetett pontosan megállapítani, még kevésbé tehát azt, hogy területileg mennyit és milyen módon lehet jóvátenni.

Munkánk éppen ezért csak *tájékoztató* kíván lenni, hogy a szakközönség a részletes új felvételek eredményeinek a nyilvánosságához is képet kapjon a visszakerült erdők területéről.

Az erdőterületnek községenként való felsorolását — az időközben bekövetkezett változásokra való tekintettel — mellőzzük, — erre különben e lap korlátozott terjedelme kényszerít bennünket. A járasonkénti összefoglalás, véleményünk szerint, jobban megközelíti a mai helyzetet.

Segédforrásként használtuk a dr. *Halász Lajos* és *Várady Károly* szerkesztésében megjelent helységnévtárt³ és *Szent-István Aladár* közleményét.⁴ Ezt az utóbbit úgy, hogy azoknak a vármegyéknek erdőterületeiből, amelyek Kárpátalja visszacsatolásánál már részben szerepeltek, a már visszakapott részeket községenként levontuk.

V á r m e g y é k. — (Komitate.)

Beszterce-Naszód vármegye.

J á r á s (Bezirke)	Tölgy (Eiche)	Bukk és egyéb (Buche u. a. Laubbölzer)	Fenyő (Nadel- holzer)	Összesen (Zusammen)
	kataszteri hold — (Katastraljoch)			
1. Naszói járás	2.368	49.610	32.366	84.343
2. Óradnai járás	4	31.681	83.627	115.313
3. Jádi járás	8.175	30.423	60 628	99.226
4. Bessenyői járás	7.921	5.364	9.583	22.869
5. Beszterce város	1.398	555	—	1.952
Együtt:	19.866	117.633	186.204	323.703

² Lásd *Fröhlich Gyula* közleményét a 636. oldalon.

³ „Az utódállamok területéhez csatolt magyar városok és községek helységnévtára.“ 1927. évi kiadás.

⁴ „Kárpátalja erdőkinese.“ Erdészeti Lapok 1939. évf. IV. füzet.

Bihar vármegye.

J á r á s	Tölgy	Bükk és egyéb	Összesen
	kataszteri hold		
1. Cséffai járás	4.114	156	4.270
2. Élesdi járás	13.849	53.480	67.329
3. Érmihályfalvai járás	3.187	228	3.415
4. Margittai járás	30.078	9.758	39.836
5. Biharkeresztesi járás	292	37	329
6. Központi járás	12.760	2.015	14.775
7. Szalárdi járás	9.110	4.073	13.183
8. Szalontai járás	389	—	389
9. Székelyhidi járás	6.213	712	6.925
Együtt:	79.992	70.459	150.451

Csik vármegye.

1. Kászonaesikói járás	1.670	23.607	42.544	678.222
2. Felesikói járás	—	8.674	118.198	126.872
3. Gyergyótölgyesi járás	58	4.815	53.663	58.536
4. Gyergyószentmiklósi j.	—	5.120	141.315	146.435
Együtt:	1.729	42.216	355.720	399.665

Háromszék vármegye.

1. Sepsői járás	9.845	36.200	—	46.045
2. Orbai járás	6.704	30.016	48.419	85.139
3. Kézdi járás	18.292	81.221	25.489	125.002
4. Miklósvári járás	7.279	24.701	—	31.980
5. Sepsiszentgyörgy város	1.761	2.433	—	4.194
Együtt:	43.881	174.571	73.908	292.360

Kis-Küküllő vármegye.

1. Erzsébetvárosi járás	16	123	—	139
2. Radnóti járás	780	312	—	1.092
Együtt:	796	435	—	1.231

Kolozs vármegye.

1. Gyalui járás	8.296	9.022	—	17.318
2. Mezőörményesi járás	876	67	—	943
3. Bánffyhunyadi járás	8.393	14.883	2.233	25.509
4. Mócsi járás	2.158	541	—	2.699
5. Kolozsvári járás	9.628	1.071	—	10.699
6. Almási járás	31.099	5.254	—	36.353
7. Tekei járás	6.806	4.314	—	11.120
8. Nádasnémeti járás	12.185	3.979	—	16.164
9. Kolozs város	200	—	—	200
Együtt:	79.641	59.131	2.233	121.005

Maros-Torda vármegye.

J á r á s	Tölgy	Bükk	Fenyő	Összesen
		és egyéb		
k a t a s z t e r i h o l d				
1. Marosi felső járás . .	3.186	6.596	—	9.782
2. Marosi alsó járás . .	3.922	6.927	—	10.850
3. Régeni felső járás . .	5.522	27.923	146.445	179.890
4. Régeni alsó járás . .	11.553	55.481	30.378	97.412
5. Nyárádszeredai járás .	3.341	37.183	2.892	43.416
6. Szászrégen város . . .	401	4	—	405
Együtt . . .	27.925	134.114	179.715	341.755

Máramaros vármegye.

1. Visói járás	1.328	81.913	88.020	171.261
2. Izavölgyi járás	1.709	18.416	15.376	35.501
3. Szigeti járás	9.517	43.928	2.075	55.520
4. Máramarossziget város	1.166	3.836	—	5.002
Együtt . . .	13.720	148.093	105.471	267.284

Szatmár vármegye.

1. Nagykárolyi járás . . .	8.107	—	—	8.107
2. Erdődi járás	37.987	979	—	38.966
3. Szinyérváraljai járás .	15.303	35.456	—	50.759
4. Nagybányai járás . . .	16.418	20.476	—	36.894
5. Nagysomkuti járás . . .	26.419	2.367	—	28.786
6. Csengeri járás	1.544	6	—	1.550
7. Szatmári járás	15.680	7.271	—	22.951
8. Városok	6.301	34.749	—	41.050
Együtt . . .	127.759	101.304	—	229.063

Szilágy vármegye.

1. Zsibói járás	14.204	9.193	—	23.397
2. Szilágycsehi járás . . .	23.288	12.151	—	35.439
3. Szilágysomlyói járás . .	19.504	7.589	—	27.093
4. Kraszrai járás	9.953	23.665	—	33.618
5. Tasnádi járás	24.329	1.841	—	26.170
6. Zilahi járás	26.126	8.417	—	34.543
7. Városok	4.729	—	—	4.729
Együtt: . . .	122.133	62.856	—	184.989

Szolnok-Doboka vármegye.

1. Dési járás	18.627	19.425	—	38.052
2. Szamosújvári járás . . .	9.763	6.405	—	16.168
3. Csákigorbói járás . . .	18.389	17.204	—	35.593
4. Nagylondai járás	9.371	19.539	—	28.910
5. Magyarláposi járás . . .	2.924	72.728	2.823	78.475
6. Betleni járás	12.336	26.206	—	38.542
7. Kékesi járás	9.204	4.748	—	13.952
8. Városok	922	651	—	1.573
Együtt: . . .	81.536	166.906	2.823	251.265

Udvarhely vármegye.

J á r á s	Tölgy	Bükk és egyéb	Fenyő	Összesen
k a t a s z t e r . h o l d				
1. Udvarhelyi járás	1.906	65.728	30.107	97.741
2. Homoródi járás	21.484	45.755	2.795	70.034
3. Székelykeresztúri járás	536	31.267	284	32.087
4. Székelyudvarhely város	329	403	—	732
Együtt:	24.255	143.153	33.186	200.594

Ugoesa vármegye.

1. Tiszáninneni járás	—	26	—	26
2. Tiszántúli járás	6.391	7.133	—	13.524
Együtt:	6.391	7.159	—	13.550

Összesítés — (Zusammen):

1. Beszterce-Naszód	19.866	117.633	186.204	323.703
2. Bihar	79.992	70.459	—	150.451
3. Csik	1.729	42.216	355.720	399.665
4. Háromszék	43.881	174.571	73.908	292.360
5. Kisküküllő	796	435	—	1.231
6. Kolozs	79.641	39.131	2.233	121.005
7. Kolozsvár város	1.240	760	—	2.000
8. Maros-Torda	27.925	134.114	179.715	341.754
9. Máramaros	13.720	148.093	105.471	267.284
10. Szatmár	127.759	101.304	—	229.063
11. Szilágy	122.133	62.856	—	184.989
12. Szolnok-Doboka	81.536	166.906	2.823	251.265
13. Udvarhely	24.255	143.153	33.186	200.594
14. Ugoesa	6.391	7.159	—	13.550
<i>Együtt . . . . .</i>	<i>630.864</i>	<i>1,208.790</i>	<i>939.260</i>	<i>2,778.914</i>

Amint a kimutatás végösszege mutatja, Északerdély visszacsatolásával 2,778.914 kat. holddal szaporodott országunk erdőterülete. Ez a szám némileg eltér a Magyar Távíratí Iroda közlésétől, amely szerint 2,753.263 holdnyi a visszkapott erdőterület. Az eltérés azonban nem nagy és részben onnan is származik, hogy amíg a Magyar Távíratí Iroda az 1938. évi román közigazgatási beosztás alapján számolt, addig mi *Bedő Albertnek* 1896-ból származó, mint egyetlen rendelkezésünkre álló munkáját vettük alapul.

Fontos számunkra annak az ismerete, hogy *Bedő* nem tesz különbséget a cser és a nemes tölgyek között, hanem azokat egy rovatban tünteti ki és csak annyit jegyez meg, hogy az egész

területnek 24%-a cser. Ezt a megállapítást, amely *egész Magyarország összes erdősegeire* általában vonatkozik, közelebbi adatok híján a jelen esetben is alkalmazhatjuk.

Ezek figyelembevételével a fanevek területszerinti és százalékos megoszlása a következő lesz:

Nemes tölgyek	481.000 k. hold	(17.3%)
Csertölgy	150.000 „ „	(5.4%)
Bükk- és egyéb lombfa . .	1,209.000 „ „	(43.5%)
Fenyő	939.000 „ „	(33.8%)
Összesen . .	2,779.000 k. hold.	

Örömmel kell megállapítanunk, hogy nagyon szépen gyarapodott fenyőállományunk. Bizonyáságul szolgáljanak az alábbi összehasonlító adatok.

	Tölgy és cser (Edel- u. (Buche u. a. Zerreiche) Laubhölzer)	Bükk és egyéb (Nadelhölzer)	Fenyő (Nadelhölzer)	Összesen (Zusammen)
	e z e r k a t a s z t e r i h o l d (1000 Katastraljoch)			
1. Nagymagyarország ¹ 1896-ban (<i>Grossungarn im Jahre 1896.</i>)	{ 3.655 {(28%)	{ 6.487 {(49%)	{ 2.966 {(23%)	13.108
2. Csonkamagyarország 1937-ben (<i>Rumpfungarn im Jahre 1937.</i>)	{ 987 {(50%)	{ 880 {(45%)	{ 99 {(5%)	1.966
3. Magyarország 1939-ben (<i>Ungarn im Jahre 1939</i> . . . . .)	{ 1.293 {(37%)	{ 1.794 {(52%)	{ 381 {(11%)	3.468
4. Északerdéllyel megnagyobbodott Magyarország 1940-ben (<i>Ungarn nach der Heimkehr Nord- siebenbürgens im Jahre (1940.)</i>)	{ 1.924 {(31%)	{ 3.003 {(48%)	{ 1.320 {(21%)	6.247

Amint látjuk, Nagymagyarország erdőterületéből 23% volt a fenyő. Ezt az állapotot majdnem eléri a mostani 21%, ami jelenti azt is, hogy a mai viszonyok mellett hazánk fenyőfásükségletét bőségesen elláthatnók.

Lényeges volna annak a megállapítása, hogy a visszakapott erdőterületekből mennyi az állami birtok. *Bedőnek* erre vonatkozó adatai ma már alig állják meg a helyüket. Hozzávetőleges számmal azonban az állami erdők területét mindössze csak 250.000–300.000 holdra tehetjük.

Kiszámítottuk az egy lélekre eső erdőterületet is. *Szent-Istvány*nak az „Erdészeti Lapok“-ban megjelent két munkája a Kárpátalja visszatérésével előállott helyzetet ismerteti, ez most a következőképpen módosult:

¹ Horvát és Szlavonország nélkül. (*Ohne Kroatien u. Slavonien.*)

Az egy lélekre eső erdőterület
(Die auf einen Bewohner entfallende
Waldfläche, Katastraljoch)

Nagymagyarországon 1896-ban*	0.86 hold (0.495 ha)
(Grossungarn im Jahre 1896.)	
Csonkamagyarországon 1937-ben	0.22 hold (0.127 ha)
(Rumpfungarn im Jahre 1937.)	
Megnövekedett Magyarországon 1939-ben	0.32 hold (0.183 ha)
(Ungarn im Jahre 1939.)	
Északkerdéllyel megnövekedett	
Magyarországon 1940-ben	
(Ungarn nach der Heimkehr	
Nordsiebenbürgens im Jahre 1940.)	0.48 hold (0.274 ha)

Ha vizsgáljuk, hogyan alakult az idők folyamán az erdőterületnek az egész ország területéhez való viszonya, szintén öröndetes megállapításokat tehetünk. Amíg Csonkamagyarországon ez a szám 12% volt, ma Északkerdély visszaesatolása után országunk egész területének 22.3%-a erdő, amely majdnem eléri a nagy magyarországi állapotot a 26.7%-ot.

Magyarországnak Északkerdéllyel megnövekedett egész területe jelenleg 161.000 km², ez 28 millió kat. hold, egész erdőterülete 35.906 km², ami 6,247.000 kat. holdnak felel meg.

Mindezeket összefoglalva megállapíthatjuk, hogy erdőgazdaságunk leglényegesebb részében igen jelentős javulás állt be. Hogy mit jelent ez országunk számára, mindnyájan nagyon jól tudjuk. Hisszük, hogy egyben az eddigi igen nehéz magyar erdészsors jobbrafordulását is jelenti.

*

Wieviel Waldfläche kam mit dem angegliederten Teil Siebenbürgens zurück? Von B. Virágh u. O. Birck.

Die tatsächliche bewaldete Fläche konnte noch nicht genau festgestellt werden, teils weil hinsichtlich der endgültigen Landesgrenze gewisse Änderungen zu erwarten sind, hauptsächlich aber deswegen, weil unter der 22-jährigen fremden Herrschaft der ehemalige Waldbestand bedeutende Verringerungen erfahren hat.

Verfasser entnahmen dem Werk *Bedő's*¹ die Bewaldungsangaben der einzelnen Gemeinden und führen diese — nach Holzarten gesondert — bezirks-, bzw. komitatsweise summiert an.

Als Endergebnis zeigt sich ein Gesamtzuwachs von 2,778.914 Katastraljoch² (rd. 1,598.000 ha), von welcher fast die Hälfte auf die Nadelhölzer entfällt.

* Horvát és Szlavonország nélkül. (Ohne Kroatien u. Slavonien.)

¹A. Bedő: Die wirtschaftliche und commerciale Beschreibung der ungarischen Staatswälder. — Description économique et commercial des forêts de l'état de Hongrie. (1896.)

² 1 Joch=0.575 ha.

Das Bewaldungsprozent des Landes stieg durch die zurückgewonnene Waldfläche auf 22.3; auf einem Bewohner entfällt somit 0.224 ha Wald, so dass sich die forstwirtschaftliche Lage Ungarns durch die Gebietsvermehrung noch günstiger gestaltet hat.

Combien la Hongrie a regagné de surface boisée avec les régions libérées du Transylvanie? par *B. Virágh* et *O. Birck*.

Les données ont été puisées dans l'ouvrage de *M. Bedő*. L'addition des superficies forestières des districts et comitats a conduit au résultat que la totalité des forêts couvre 2,778.914 arpents cadastraux (1,598.000 hectares).

How Many Woodlands Came Back With the Reunited Parts of Transylvania? By *B. Virágh* and *O. Birck*.

The data are taken from the work *Bedő's*; the wooded areas of the single communities are published according to districts and counties and give a total of 1,598.000 hectares.

A bükkhaszonfa feldolgozásáról.

Irta: **Z. Csekme László** erdőmérnök.

(Befejező közlemény.)

Tőár-számítás.

Az 1 m³ rönköre eső általános kiadás:

Termelési költség	1.80 P
Szállítási költség	7.00 «
Vasuti felterhelés	0.80 «
Vasuti fuvardíj	2.40 «
Összesen	12.— P
Fűrészelési költség: a bükknél	6.24 P/m ³
a tölgynél	10.59 «
Összes kiadás: a bükknél	18.24 «
a tölgynél	22.60 «
Egy m ³ -re eső bevétel: a bükknél	44.90 «
a tölgynél	67.30 «

Tőár a bükknél: 44.90-18.24 = 26.66 P
a tölgynél: 67.30-22.60 = 44.70 P

A kerükköltségek összeállításánál fontos annak ismerete, hogy milyen arányban változik a keretteljesítmény az egyes vas-